

סוג הבחינה : בגרות לבתי ספר על יסודיים
מועד הבחינה : קיץ תשפ"ד, 2024
מספר השאלון : 005282

מדינת ישראל
משרד החינוך

תורה שבעל פה תפילה כמפגש

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שעה וארבעים וחמש דקות

ב. מבנה השאלון ומפתח הערכה :

בשאלון זה פרק אחד.

(20 x 5) – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין

ד. הוראות מיוחדות : אין

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

ענו על חמש מן השאלות 1-6. (לכל שאלה - 20 נקודות)

1. מצות התפילה

- א. (1) על פי הרמב"ן, תפילה אינה חובה מהתורה, "אבל היא ממידות חסד הבורא יתברך עלינו" – הסבירו את דברי הרמב"ן המצוטטים.
- (2) על פי המשנה בברכות, עד מתי יש להתפלל כל אחת מהתפילות: תפילת שחרית ותפילת מנחה? ענו על פי אחת הדעות במשנה.
- (8 נקודות)
- ב. הרב יעקב בן אשר כותב ביחס לזמן תפילת מנחה: "באמצע היום בעוד שהוא טרוד בעסקיו". מה הערך שיש בתפילה בזמן זה?
- (4 נקודות)
- ג. (1) "מהי תפילת תשלומין?"
- (2) עד מתי אפשר להתפלל "תפילת תשלומין"?
- (3) באיזה מקרה אי אפשר להתפלל תפילת תשלומין, [גם אם זה בתוך הזמן שציית בסעיף ג2]?
- (8 נקודות)

2. הכנות לתפילה

- א. (1) מדוע יש ליטול ידיים לפני התפילה? כתבו שני הסברים.
- (2) בנוסף לנטילת ידיים, איזו עוד פעולה של "הכנת הגוף" חובה לעשות לפני התפילה?
- (3) מהי "הכנת הנפש" שיש לעשות לפני התפילה?
- (10 נקודות)
- ב. (1) מה יעשה מי שנוזר באמצע קריאת שמע שנגע במקום מטונף? ומה יעשה מי שנוזר באמצע תפילת העמידה שנגע במקום מטונף?
- (2) מה נחשב מקום מטונף בגופו של אדם שאסור ליגע שם בזמן התפילה? כתבו שתי דוגמות.
- (10 נקודות)

3. תפילה בציבור ובבית הכנסת

- א. (1) מדוע עדיף להתפלל בציבור? כתבו שתי סיבות.
- (2) מדוע עדיף להתפלל בבית הכנסת? כתבו סיבה אחת.
- (9 נקודות)
- ב. (1) שמעון מסיים את עבודתו מאוחר ואין לו מנין לתפילת ערבית ליד ביתו, האם הוא צריך לנסוע למנין מרוחק כדי להתפלל בציבור? פרטו.
- (2) אם לוי אנוס ולא יכול להגיע לבית הכנסת להתפלל בציבור, מה עליו להשתדל לעשות?
- (7 נקודות)
- ג. נשים רבות לא נוהגות להתפלל תפילת שמונה עשרה כלל? הסבירו על מה מבוסס מנהג זה.
- (4 נקודות)

4. ברכות התורה, ברכות השחר ופסוקי דזמרא

- א. ברכות התורה כוללות שלש ברכות.
 (1) אחת מברכות התורה היא "ברכת המצוות". כתבו נוסח ברכה זו.
 (2) כתבו את הנושא [התוכן המרכזי] של אחת מברכות התורה הנוספות.
 (7 נקודות)
- ב. מדוע תיקנו לברך את ברכות השחר בבית הכנסת, ולא כל ברכה בזמנה כפי המתואר בגמרא?
 כתבו שתי סיבות.
 (5 נקודות)
- ג. (1) מהו הפסוק שבגללו תיקנו לומר כל יום את "אשרי יושבי ביתך", ומה חשיבות בפסוק זה?
 (2) איזו הלכה פסק השולחן ערוך ביחס לפסוק זה, בגלל חשיבותו?
 (8 נקודות)

5. נפילת אפיים, שיר של יום, פיטום הקטורת ועלינו לשבח

- א. (1) מדוע נוהגים [לפי מנהג אשכנז] להוריד את הראש על היד בזמן אמירת תחנון?
 (2) באיזה מקרה אומרים את המזמור של נפילת אפיים בלי להוריד את הראש על הזרוע?
 (3) מדוע לא אומרים תחנון בשבתות וימים טובים?
 (8 נקודות)
- ב. (1) איך מקיימים את מצות "זכור את יום השבת" באמירת שיר של יום?
 (2) מדוע יש מקפידים לומר פיטום הקטורת דוקא מתוך הכתב ולא בעל פה?
 (6 נקודות)
- ג. מה הנושא [התוכן המרכזי] של כל אחד משני חלקי תפילת עלינו לשבח?
 (6 נקודות)

6. קדיש ותפילות בזמנים מיוחדים

- א. (1) קדיש תתקבל הוא קדיש שלם עם תוספת. מה מבקשים בתוספת זו, ומתי אומרים קדיש תתקבל?
 (2) קדיש דרבנן הוא קדיש שלם עם תוספת. מה מבקשים בתוספת זו, ומתי אומרים קדיש דרבנן?
 (10 נקודות)
- ב. "אמר רבי יהושע בן לוי: כל העונה אמן יהא שמיא רבא מברך בכל כוחו – קורעין לו גזר דינו".
 מה הכוונה "בכל כוחו"? כתבו שני פרושים.
 (5 נקודות)
- ג. איזו תוספת מיוחדת מוסיפים בתפילת העמידה במוצאי שבת, ובאיזו ברכה מוסיפים זאת?
 (5 נקודות)

בהצלחה!